

Man kan ikke fortænke børn i at fravælge noget, de aldrig er blevet præsenteret for. Hvis børn skal interessere sig for sang og musik, kræver det voksne med kompetencer til at gå forrest.

Fællesskab.

Vi kan ikke undvære sang i fremtiden

KRONIK

26 skribenter

Børn, ja alle, burde synge mere. Forskning viser, at sang kan fremme sundhed, understøtte læring og ikke mindst styrke fællesskaber. Sang kan med andre ord være en del af svaret på spørgsmålene: Hvordan fremmer vi trivsel? Hvordan øger vi det indre beredskab?

Svaret ligger lige for. Sangens kraft som katalysator for fællesskaber er veldokumenteret, men vi har forsømt at vedligeholde de strukturer, der sikrer, at sang bliver en integreret del af vores liv. Trivselskommissionens rapport har foreløbig ført til, at mobiltelefonerne ryger ud af folkeskolen. Det kan være et skridt i den rigtige retning, men ikke nok. Når vi fjerner digitale fællesskaber, skal vi tilbyde noget andet i stedet. Meningsfulde fællesskaber opstår nemlig ikke af sig selv.

SANG ER EN genvej til et fællesskab, hvor man både lærer at lytte og at ytre sig – hvis man ellers føler sig tryk ved at bruge sin stemme. Desværre er vilkårene for sang udfordrede, og det har konsekvenser. Det handler ikke kun om dalende deltagelse i kor og på musikskoler. I yderste potens kan det udfordre vores fælles forståelse, hvis vi ikke formår at bygge bro mellem generationers forskellige kulturelle referencerammer og perspektiver.

Under alsangstævnerne i 1940'erne så vi, hvordan sang blev en del af vores indre beredskab. Det kan vi få brug for igen. Men det vil kræve, at vi er rustede til at tage den i brug. Der er derfor grund til at bekymre sig om sangens fødekæde. Ideelt set følger sangen os fra vuggen, igennem dagtilbud og skole helt ind i voksenlivet.

Men flere led i kæden er svækkede: I skolerne mangler der kvalificerede musiklærere. I 2022 blev der for eksempel kun uddannet 133 musiklærere, hvilket ikke står mål med behovet på landets over 1500 grundskoler.

Musik og sang er ikke længere en del af basisuddannelsen for lærere og pædagoger, og mange pædagoger føler sig ikke rustede til at inddrage sang i deres arbejde. Konsekvensen er, at børnene ikke bakkes tilstrækkelig op i at bruge deres sangstemme i de institutioner, som de tilbringer meget tid i. Det er måske også grunden til, at musik- og kulturskolerne over en bred kam har oplevet et frafald i deres elevtal.

UDFORDRINGEN HANDLER IKKE kun om manglende interesse, men om ressourcer. For man kan ikke fortænke børn i at fravælge noget, de aldrig er blevet præsenteret for. Hvis børn skal interessere sig for sang og musik, kræver det voksne med kompetencer til at gå forrest. Hvem skal ellers vække interessen?

Der er initiativer, der forsøger at modvirke den negative udvikling. For eksempel samarbejder Sangens Hus og landets 28 sangkraftcentre om at udfylde nogle af hullerne i fødekæden. Det sker med projekter, som klæder fagpersonale på til at bruge sang aktivt i deres hverdag. Mere end 40.000 børn og knap 5.000 pædagoger og dagplejere har for eksempel været en del af Sangglad-projekterne, støttet af Nordea-fonden.

Sangkraft Hjørring og Den Jyske Sangskole uddanner sundhedsplejersker i at lære småbørnsfamilier

Illustration: Gert Ejton

at synge. Og i Kolding arbejder sangkraftcenteret med at få sang ind i danskundervisningen. Projekter som Turning Tables, Alle kan synge og regeringens morgensangsinitiativ er andre gode eksempler på projekter, der er med til at styrke fødekæden. Men disse projekter er ofte afhængige af midlertidig finansiering, hvilket hæmmer deres langsigtede forankring. Skal sangen for alvor styrkes, er der brug for et gearskifte.

FØRST OG FREMMEST må vi sikre, at de voksne, der arbejder med børn og unge, har de rette kompetencer. Sang og musik bør have en langt stærkere plads i lærer- og pædagoguddannelsen og i de fagbeskrivelser, som skal realisere det nye folkeskoleforlig.

Dernæst er der behov for en langsigtet plan for finansiering af de organisationer og institutioner, som lige nu lapper huller, men som fremadrettet kunne sikre, at der konstant blev udviklet og implementeret nye formater og samarbejder med sang i fokus.

I Danmark kan vi godt lide fortællingen om, at vi er "et syngende folk". Men en ny undersøgelse fra Enhed for Sangforskning ved Aarhus Universitet viser, at hele 22 procent af Danmarks nuværende befolkning ikke bryder sig om at synge sammen med andre. Og noget tyder på, at det blandt andet kan være fordi, de ikke er blevet gjort fortrolige med det, da de var børn.

SANG ER IKKE en luksus. Sang er en grundlæggende udtryksform med en lang række positive effekter. Det er en færdighed, som kan udvikles og bidrage til dannelse, trivsel, sundhed, læring, livskvalitet og samfundets lim.

Alle har en stemme. Men hvis vi vil sikre, at kommende generationer også bruger den, må vi tage fødekæden alvorligt. Vi har ikke råd til at lade være.

Kronikken er underskrevet af:

Elsebeth Gerner Nielsen, Strategisk direktør i Sangens Hus. **Kristine Eiler Ernst**, daglig leder, Assens Sangkraftcenter. **Karin Vium Jensen**, koordinator, Den Fynske Sangskole. **Line Nordentoft**, direktør, Den Jyske Sangskole. **Mette Rasmussen**, kunstnerisk leder, Det Sønderjyske Sangcenter. **Julia Tabakova**, adm. leder, Haderslev Sangakademi. **Hanne Katrine Rasmussen**, adm. leder, Roskilde Synger. **Morten Ernst Lassen**, direktør, Sangcenter Nordsjælland. **Elise Engrob Kokholm**, daglig leder, Sangkraft Favrskov og Sangkraft Syddjurs. **Mette Staalgaard Nielsen**, daglig leder, Sangkraft Guldborgsund. **Tina Gaarden Geertsen**, bestyrelsesformand, Sangkraft Hjørring. **Bente Vang**, daglig leder, Sangkraft Holstebro. **Henrik Petersen**, bestyrelsesformand, Sangkraft Kalundborg. **Helene Ejler Ernst**, daglig leder, Sangkraft Kolding. **Inge Marie Andersen**, daglig leder, Sangkraft Lemvig. **Kristian Melchior**, daglig leder, Sangkraft Randers. **Mette Dam**, daglig leder, Sangkraft Vesthimmerland. **Palle Kjeldgaard**, kulturskoleleder, Sangkraft Viborg. **Anna Marie Olesen**, bestyrelsesformand, Sangkraft Aalborg. **Andrea Krüger Holm**, adm. leder, Sangkraft Aarhus. **Alice Vestergaard**, daglig leder, Skanderborg Synger. **Lykke Borello**, daglig leder, Sorø Synger. **Stine Rendrup Johansen**, adm. leder, Storbyen Synger. **Christian Gjerndrup Eriksen**, adm. leder, Struer Sangkraftcenter. **Kristina Brogaard**, adm. leder, Thy Sangskole. **Henrik Thaysen Dam**, musikskoleleder, Tønder Kommunes Sangkraftcenter.